

Cateterizarea intermitentă curată

Dr. Popescu Mădălina

Noțiuni anatomie și fiziologie

Aparatul urinar inferior este particular în fiziologie deoarece are doar două moduri de operare: stocare și evacuare.

Stocarea și evacuarea periodică a urinei necesită prezența și activitatea a două unități funcționale ale tractului urinar inferior: rezervorul - vezica urinară și calea de evacuare - colul vezical, uretra și mușchii striati ai sfincterului uretral.

Pe măsură ce în vezica urinară se acumulează urina, vezica începe să se contracte. Prima senzație de plenitudine vezicală este resimțită la un volum de 250-300ml, în condițiile în care capacitatea vezicii urinare este de 400-600ml.

În momentul în care în vezica urinară s-a acumulat o cantitate suficientă de urină, actul micțiunii poate fi inițiat voluntar.

Din punct de vedere clinic, micțiunea normală este caracterizată prin declansarea ușoară și rapidă, cu durată de circa 30 sec, cu jet puternic și regulat, care poate fi întrerupt și controlat voluntar.

Vezica neurogenă

Noțiunea de vezică neurogenă se referă la pierderea funcției vezicale determinată de leziuni ale sistemului nervos.

Cele mai frecvente leziuni neurologice care se soldează cu vezică neurogenă sunt localizate la nivel măduvei spinării.

Dupa o diagnosticare corectă, tratamentul adecvat al vezicii neurogene se impune pentru a preveni instalarea hidronefrozei, a infecției, dar și pentru menținerea unei capacități funcționale acceptabile, astfel încât micțiunea să survină la 4-6 ore.

Cateterizarea intermitentă

La pacienții cu leziuni medulare, cateterizarea intermitentă s-a dovedit a fi cea mai eficientă tehnică de evacuare vezicală. Trebuie menționat ca autocateterizarea poate fi realizată de un pacient motivat, compliant, care sa aibă un bun control al membrelor superioare și posibilitatea de expunere a meatului uretral extern.

Pot beneficia de cateterizare intermitentă pacienții care prezintă una din următoarele patologii:

- Accident vascular cerebral
- Boala Parkinson
- Scleroză multiplă
- Leziuni ale măduvei spinării
- Traumatism / accidente
- Tumori ale sistemului nervos central
- Paralizie cerebrală
- Intoxicații cu metale grele
- Post-chirurgia coloanei vertebrale

Cateterizarea intermitentă curată (CIC) reprezintă introducerea și îndepărtarea unui cateter urinar la nivelul vezicii urinare de mai multe ori pe zi, având ca scop golirea acesteia. Este folosită la pacienții ce prezintă un tonus sfincterian suficient de bun pentru a menține continența între cateterizări, o presiune intravezicală scăzută și o capacitate vezicală peste 300ml.

Datorită cateterizării intermitente curate la ore bine stabilite în fiecare zi, pacientul va scăpa de cateterizarea permanentă, prevenind astfel apariția incontinenței, a infecțiilor și a calculilor renali.

Frecvența cateterizării depinde de volumul, tipul fluidelor consumate de către pacient precum și de capacitatea vezicii. Pentru a prevenii catererizarea de mai multe ori în timpul nopții, pacientul poate să consume mai puține fluide in cursul după-amiezii respective.

Frecvența cateterizării este de patru- cinci ori pe zi, aproximativ o dată la șase ore, atunci când vezica conține 400-500 ml de urină.

Dacă în urma cateterizării se obțin volume mai mari de 600ml, frecvența cateterizărilor va trebui să crească.

Contraindicații ale cateterizării intermitente curate:

- infecții urinare (risc de propagare a acesteia);
- ruptură traumatică a uretrei (creare de căi false);
- stricturi uretrale strânse;
- uretrită acută supurată – risc de propagare înaltă a infecției;
- prostatită acută, abcesul prostatic.

Reguli de folosire a caterelor în CIC

Pentru a efectua CIC veți avea nevoie de: catetere, saci colectori, săpun și prosoape, un lubrifiant pe bază de apă, punji/saci de plastic.

Pentru a minimaliza contaminarea cateterului, evitați atingerea vârfului acestuia cu degetele și evitați contactul acestuia cu alte suprafețe.

Încercați să rămâneți relaxat în timp ce introduceți cateterul. Dacă sunteți încordat, mușchii sfincterului se pot strânge și acest lucru poate îngreuna introducerea sau scoaterea cateterului.

Utilizați cateterul și în perioada menstruației. În cazul în care folosiți tampoane, îndepărtați-le întotdeauna înainte să începeți procedura cateterizării.

Cateterul este de unică folosință și poate fi folosit pentru o singură cateterizare. După folosire, cateterul trebuie aruncat la pubelă.

Pregătirea și folosirea cateterului intermitent

Cateterul urinar este un tub parțial flexibil, confecționat din silicon (cel mai frecvent), latex roșu sau PVC, care este folosit pentru a colecta urina din vezică și a o conduce către un sac colector.

Tehnica CIC la sexul feminin:

1. Spălați-vă bine mâinile cu apă și săpun.
2. Spălați bine zona genitală cu apă și săpun pentru a preveni apariția unor infecții.
3. Spălați-vă din nou mainile cu apa și săpun.
4. Scoateți cateterul din pachet cu grijă, fără să îl atingeți de suprafețe murdare.

- Cateterul standard: puneți o cantitate mare de lubrifiant steril pe capătul cateterului. Acest lucru îl va ajuta să alunece mai ușor. Asigurați-vă că utilizați un lubrifiant pe bază de apă; NU folosiți un lubrifiant pe bază de petrol sau uleiuri minerale.

- Cateterul hidrofil (lubrifiat): înainte să deschideți ambalajul, eliberați apa sterilă din pachetul de folie prin presarea puternică cu degetele. Balansați cateterul de la un capăt la altul de trei-șase ori pentru a umecta cateterul. Desfaceți ambalajul, numai atât cât să puteți prinde capătul cateterului. Încă nu scoateți cateterul. Folosiți eticheta autoadezivă de pe ambalaj pentru a-l lipi pe orice suprafață în timp ce vă pregătiți pentru cateterizare.

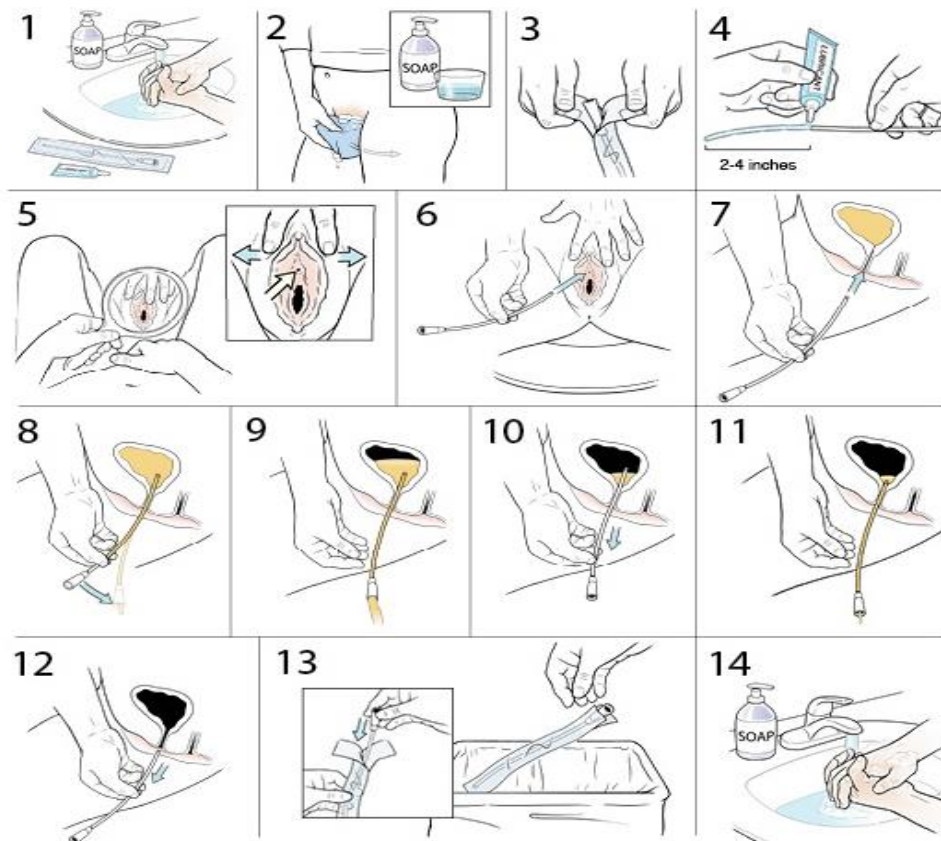
5. Puteți sta în decubit dorsal sau în poziție șezândă, în funcție de cum vă este mai confortabil. Depărtați-vă picioarele. Cu ajutorul mâinii non-dominante (mâna stângă pentru persoanele dreptace), îndepărtați labiile pentru a localiza orificiul

uretral, zona de unde iese urina. Este posibil să aveți nevoie de o oglindă pentru a-l găsi.

6. După ce ați găsit orificiul uretral, luați cateterul în cealaltă mână și introduceți-l ușor în uretră. Împingeți cateterul până când ajunge în vezică și urina începe să curgă prin cateter- circa 5 cm. Este important să respirați încet, să vă relaxați mușchii, și să introduceți cateterul încă 3 centimetrii pentru a fi siguri că a ajuns profund în vezică. Mențineți cateterul în această poziție atât timp cât urina curge prin el.

7. Când urina nu mai curge, îndepărtați ușor cateterul. Dacă urina începe să curgă din nou, așteptați până se oprește și apoi continuați să retrageți complet cateterul.

8. Cateterul împreună cu ambalajul acestuia se aruncă la pubelă – nu aruncați în vasul de toaletă. Spălați-vă mâinile cu apă și săpun.

Posibile probleme întâmpinate în timpul sau după CIC

-dificultate în găsirea orificiului uretral- în acest caz este indicat să folosiți o oglindă mică de mână. În cazul în care urina nu curge prin cateter ar fi bine să vă asigurați că acesta nu este poziționat în vagin. Introducerea unui tampon în vagin înainte de a realiza cateterizarea, vă poate ajuta până învățați să realizați această procedură. Utilizați un nou cateter dacă primul a fost introdus în vagin.

-durerea sau rezistența în pasajul cateterului pot indica faptul că nu ați folosit destul lubrifiant. Ocazional, apariția acestora pot fi semne de formare a cicatricilor la nivel uretral.

-apariția sângelui pe cateter sau în urină poate sugera posibilitatea unei injurii a uretrei/ vezicii. Îngrijorătoare este sângerarea continuă, frecventă și în cantitate mare.

-bacteriuria în absența simptomatologiei nu necesită tratament.

-disuria, febra (peste 38.5 grade), frisonul sau transpirațiile anormale pot indica infecția.

Tehnica CIC la sexul masculin:

1. Spălați-vă bine mâinile cu apă și săpun.
2. Spălați bine zona genitală cu apă și săpun pentru a preveni apariția unor infecții.
3. Spălați-vă din nou mainile cu apa și sapun.
4. Scoateți cateterul din pachet cu grijă, fără să îl atingeți de suprafețe murdare.

- Cateterul standard: puneți o cantitate mare de lubrifiant steril pe capătul cateterului. Acest lucru îl va ajuta să alunece mai ușor. Asigurați-vă că utilizați un lubrifiant pe bază de apă; NU folosiți un lubrifiant pe bază de petrol sau uleiuri minerale.

- Cateterul hidrofili (lubrifiat): înainte să deschideți ambalajul, eliberați apa sterilă din pachetul de folie prin presarea puternică cu degetele. Balansați cateterul de la un capăt la altul de trei-șase ori pentru a umecta cateterul. Desfaceți ambalajul, numai atât cât să puteți prinde capătul cateterului. Încă nu scoateți cateterul. Folosiți eticheta autoadezivă de pe ambalaj pentru a-l lipi pe orice suprafață în timp ce vă pregătiți pentru cateterizare.

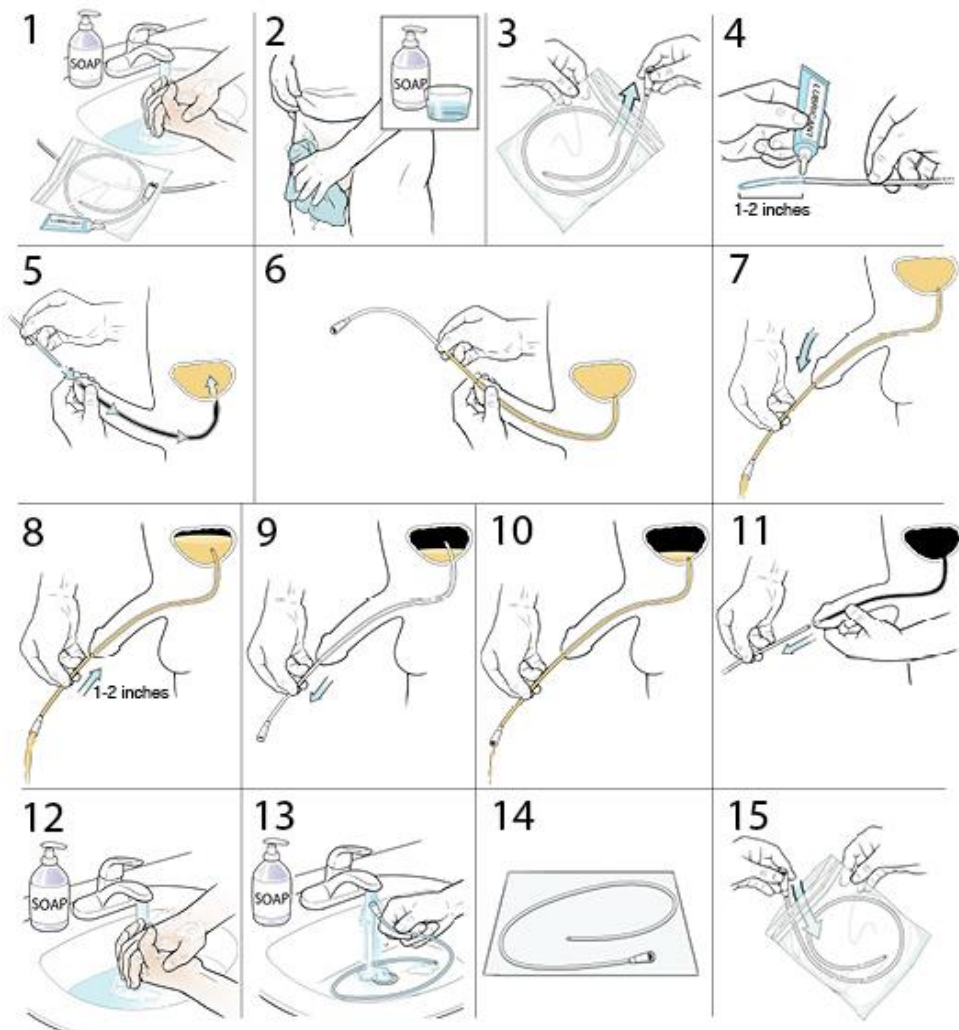
5. Puteți sta în decubit dorsal sau în poziția șezând. Depărtați-vă picioarele. Decalotați penisul, menținându-l într-o poziție orizontală pentru a îndrepta uretra.

6. Luați cateterul în cealaltă mână și introduceți-l ușor în uretra. Țineți celălalt capăt al cateterului în sacul colector sau în vasul în care colectați urina.

7. Împingeți cateterul până când ajunge la nivelul vezicii urinare și urina începe să curgă prin cateter- aproximativ 5 cm. Introduceți cateterul încă 3 cm și mențineți-l în această poziție cât timp urina curge prin cateter. La trecerea cateterului prin zona sfincterului și a prostatei puteți simți o ușoară rezistență.

8. Când urina nu mai curge, îndepărtați ușor cateterul. Dacă urina începe să curgă din nou, așteptați până se oprește și apoi continuați să retrageți complet cateterul.

9. Cateterul împreună cu ambalajul acestuia se aruncă la pubelă – nu aruncați în vasul de toaletă. Spălați-vă mâinile cu apă și săpun.

Posibile probleme întâmpinate în timpul sau după CIC

- durerea sau rezistența în pasajul cateterului pot indica faptul că nu ați folosit destul lubrifianț. Ocazional apariția acestora pot fi semne de formare a cicatricilor la nivel uretral.
- apariția sângelui pe cateter sau în urină poate sugera posibilitatea unei injurii a uretrei, prostatei sau a vezicii. Îngrijorătoare este sângerarea continuă, frecventă și în cantitate mare.
- urina tulbure, febra (peste 38.5 grade), frisonul sau transpirațiile anormale pot indica infecția.